

Pericopa Pinhas - Kozbi Bat Țur כּוּזְבִי בַת Țוּר [anul 5781]

La sfârșitul pericopei Balak se petrece un eveniment îngrozitor și în același timp cutremurător. După ce Bil'am (Balaam) încearcă să-i blesteme pe evrei dar îi binecuvântează, iar Balak fierbe de nervi din cauza eșecului, după ce fiecare merge pe drumul lui, evreii încep să se curvească cu fetele moabite, iar ele îi îndeamnă să se roage la idolii lor. De ce nu?! Hakadoș Baruch Hu este foarte supărat, iar Moise, în numele lui, îndeamnă căpeteniile poporului să-i omoare pe vinovați. O persoană din Israel se culcă cu o fată midianită în public, în fața poporului și a lui Moșe. Atunci sare din mijlocul obștei un *cohen* (preot), Pinhas fiul lui Elazar și nepotul lui Avraham, ia o lance și îi ucide pe amândoi.

Doar la începutul pericopei Pinhas aflăm despre cine este vorba. Este vorba despre o midianită, ne evreică despre care nu știm aproape nimic din Tora, dar aflăm multe detalii din Talmud, comentatori și midraș.

Un lucru care este diferit de majoritatea personajelor feminine care au o apariție fulgerătoare este că noi îi știm numele și originea. Vom explica la început sensul numelui care, după cum știm, este extrem de important în scrierile evreiești și în credința iudaică în general. Dar înainte de toate, să ne amintim de originea ei. Iar aceasta apare chiar în Tora: „Numele femeii midianite ucise era Kozbi, fiica lui Țur; acesta era căpetenie a unui neam, a unei case părintești, în Midian” (Numeri 25:15). Ca să ne amintim cine sunt acești midianiți, trebuie să ne întoarcem la Avraham, care la ani după ce i-a murit iubita soție Sara, citim deodată că se recăsătorește: „Avraham și-a mai luat o femeie/soție al cărei nume era Ketura. Ea i-a născut lui pe Zimran, pe Ioșan, pe Medan, pe Midian, pe Ișbaq și pe Șuah” (Geneza 25:1-2). Așadar Midian este unul din fiii lui Avraham, fiind frate vitreg cu Isaac. Cu alte cuvinte acești fiii a lui Ketura și neamurile lor sunt cei mai apropiați de evrei. Mai apropiați decât Amon și Moav care sunt veri cu Ițhak. După Halacha ei sunt obligați la Mila (circumcizie) și la încă câteva mițvoturi pe care le-a primit Avraham. Midrașul ne povestește că Qetura este în fond Hagar pe care Avraham o alungase după cererea Sarei, iar Isaac s-a dus s-o caute ca să-i fie soție. El a sosit acasă cu ea exact în momentul în care a ajuns Rebeca călărind pe cămilă. Când Rebeca i-a văzut pe cei doi, a căzut de pe animal: „Iar Rebeca, ridicându-și ochii, l-a zărit pe Isaac și a căzut de pe cămilă” (Geneza 24:64). Aceasta este povestea lui Ketura în midraș.

Despre numele lui Kozbi, sunt propuneri multe la diferiți interpreți. Din punct de vedere științific, fiind midianită s-ar putea ca numele ei să rezulte din limba acadiană (asiriană și babiloniană) de care sunt mai apropiați Midian. În această limbă, rădăcina cuvântului, KZV/B, înseamnă fertilitate. Poate fi o aluzie atât la misiunea ei, cât și la mijloacele de care se folosește ca să o îndeplinească. Însă comentatorii evrei se referă la această rădăcină a cuvântului în sensul ei din limba ebraică și din limba aramaică. În ambele, KZV/B înseamnă minciună. Mulți explică numele acesta fiindcă ea l-a mințit pe tatăl ei care era o mare căpetenie a unei ramuri din Midian când a mers ca voluntară la această misiune de a se împotrivi conducerii lui Moșe. Ea, o prințesă străină a venit să găsească o personalitate de rang înalt cu care să provoace un act neobișnuit de provocare de desfrâu, de dezmaț. Așa l-a găsit pe Zimri Ben Salu, președintele tribului Simeon, care se împotriva conducerii lui Moșe.

În Talmud, Kozbi apare pur și simplu o curvă ordinară. În tractatul Sanhedrin 82:b, marele înțelept Rav Șeșet ne

spune că numele ei era Şvilna Bat Țur, iar numele de Kozbi l-a primit mai târziu fiindcă și-a mințit tatăl. În același tractat mai încolo ni se spune că acest nume de Şvilna a devenit un nume comun pentru curve. Tot acolo în Sanhedrin este scris că deja mama ei era o curvă, așa că ea este *Zona Bat Zona* זונה בת זונה, o curvă fiica unei curve.

Vom încheia cu o poveste scurtă despre Kozbi, din midrașul Şmot Raba 33: „Kozbi i-a spus lui Zimri: eu nu ascult decât pe cel mai mare (în grad), iar el este bineînțeles Moise, șeful tău. Zimri i-a spus: Și eu sunt șeful tribului meu și mai mult decât atât, tribul meu (Simeon) este mai mare decât tribul lui (Levi) eu sunt al doilea în ordinea nașterii (fiilor lui Iacov) pe când el este al treilea. Ea l-a luat pe Zimri de mână și a trecut cu el în mijlocul întregului popor după cum este scris: „Și iată unul din fiii lui Israel a venit și a înfățișat-o fraților săi pe o midianită, sub ochii lui Moșe și sub ochii întregii adunări a fiilor lui Israel, pe când plângeau ei la intrarea Cortului Întâlnirii” (Numeri 25:6). În același moment a ripostat Pinhas: „Nu este nici o persoană care să-i omoare și să moară? Unde sunt leii, Pui de leu, Iuda?”.

Am învățat încă o poveste minoră în care o personalitate importantă încearcă să-l provoace pe Moșe prin fapte de destrăbălare și umilință. Însă așa cum vedem de obicei, de exemplu gloata lui Korah/ Core, o femeie este cea care îl conduce la moarte. Ei sunt omorâți de o singură lovitură de lance care i-a străpuns, după midraș, pe ambii din aceeași lovitură. [Această lovitură rară dovedește că acesta era voința Domnului.](#)